

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13406

A LEBEDIK GEZINDL

Elie Kahan

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

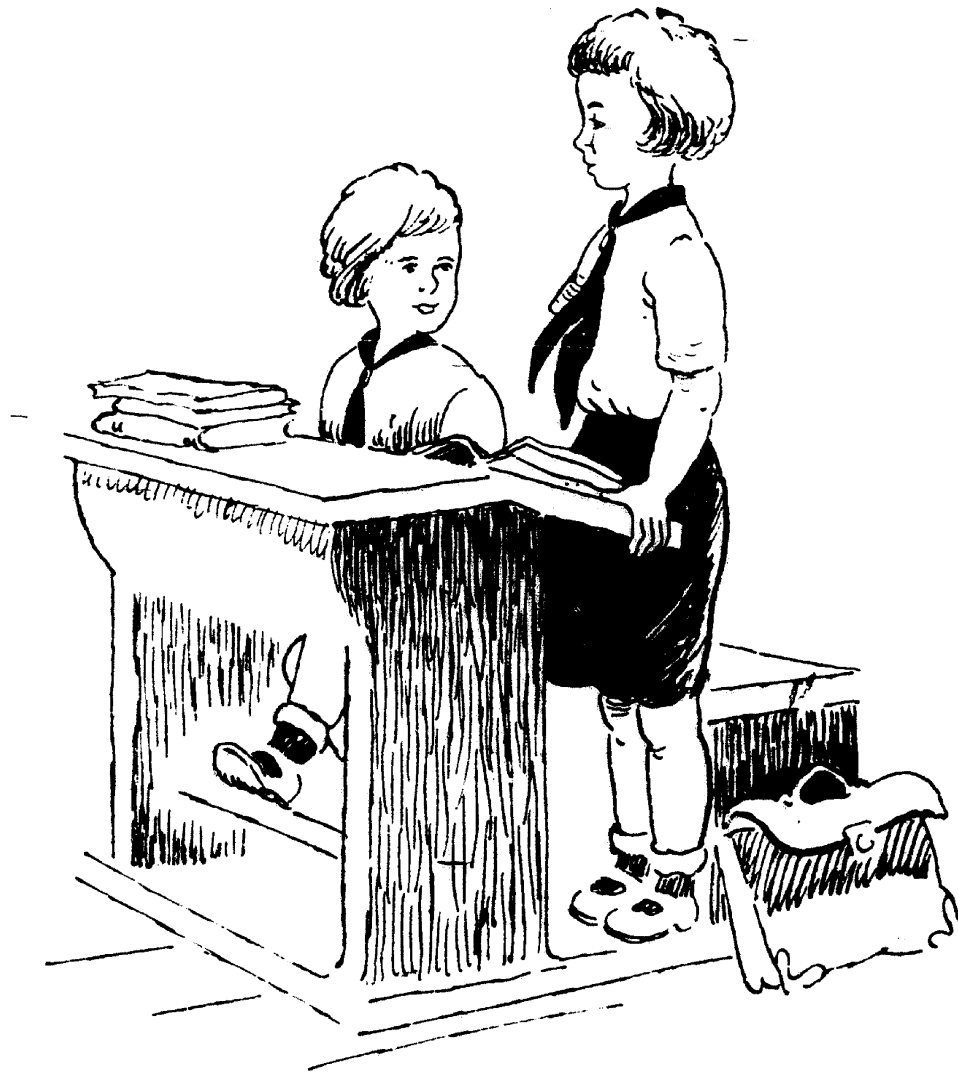
Одобрит № 1794. Уповнов. Головліту № 8640.
Замовл. № 1403. Тир. 3000. Формат паперу
72 x 94 $\frac{1}{16}$. 1 $\frac{3}{4}$ друк. арк. + $\frac{1}{4}$ арк. вклейок,
0,97 облік. авт. арк. Злано на виробництво
15-IX 36 р. Підписано до друку 15-VI 37 р
Чергове видання № 37.

Друкарня ім. Леніна, Слеса, Пушкінська, 13.

אינהאלט

א לעבעדיק געזינדל	3
בעטינקע, בעטינקע, בעטינקע	16

— איך קאָן בעסער פֿונ אַלעמען!
האַט געזאָגט דער אָנפירער פֿונ לאַגער:
— דאָס יאָ. אָבער לערנען זיך ווילסטו ניט, אָבער אַרבעטן
ווילסטו ניט. אונ אז דו וועסט נאָר וועלן, וועסטו קאָנען.
בעטינקע האָט גאַרנישט ניט געענטפערט, ניט „יאָ“ און
ניט „ניין“. אָבער, אז ער האָט זיך אָפגעקערט, האָט זי
געזאָגט צו זיך אליין:
— מע דארף זיך נעמען, בעטינקע! גיב מיר א וואָרט,
אז דו וועסט ווערן א מענטש, בעטינקע! און זי האָט זיך
אליין געגעבן א וואָרט. און זי וועט דאָס אויספילן. וואָס
וואָס, קיין ליגנערן איז זי ניט.
האיאָר אינ פערטן קלאס איז זי נאָך ניט קיין בעסטע
שלאָגלערן, אָבער אפ „באפרידיקט“ לערנט זי זיך. אפ
מאָלן און פיזיקולטור האָט זי אפילע „גוט“. מאלע וואָס
ריוועלע זאָגט, אז דאָס זיינען ניט קיין וויכטיקע געגן-
שטאנדן. ס'איז אויך א זאך.
אינדערהיים האָבן זיך אינ שאפע ווידער גענומען ווייזן
מיין, וויל בעטינקע האָט אופגעהערט מיאוקען. נו, האָט
מען געקראָגן אן עמעסע קאצ. דאָס אלץ.

און קלארע שטייט לעבן בעטינקען און טאנצט אויך.
און דער אַנפירער פון לאגער טאנצט אויך. אזעלכע לאנגע
פיס, און ער קאָן אויך טאנצן. און אָט איז ער צוגעגאנגן
גען צו בעטינקען און געזאָגט:
— זעסטו, אלע קאָנען טאנצן. און דו קאָנסט ניט.
האָט בעטינקע א געשריי געטאָן:

— זעט נאָר, זעט, קלאַרע קאָנ שוין אויך טאַנצן. מע
דאַרפ זיך אויך אויסלערנען. אונ גענומען זיך לערנען.

דאַנ האָט ראָזקע געזאָגט:

— זע נאָר, ריוועלע קאָנ שוין אויך טאַנצן! מע דאַרפ
זיך אויך אויסלערנען!

— זעט נאָר, ראָזקע קאָנ שוין אויך טאַנצן!

— זעט נאָר, דער גאַנצער ערשטער צימער טאַנצט שוין!

— גיט נאָר א קוק, אלע קינדער פון לאַגער טאַנצן! א

כיַעס צו קוקן.

קומען די מאמעס אונ קוויקן זיך:

— מיר דערקענען גאָרניט אונדזערע קינדער. ס'איז דאָך

א פאַרגעניגן צו זען. זעט נאָר, ס'אַרא גרינגע פיסלעך ס'באַ

זיי געוואָרן, ווי די פילקעס שפּרינגען זיי אָפּ פון דער ערד.

אלע, אלע טאַנצן. עמעס, בעטינקע טאַנצט א האַרעלע

בעסער, א קאַפעלע שענער, אָבער טאַקע מער ניט, ווי א

האַרעלע.

אז קלאַרע האָט שוין גוט געקאָנט טאַנצן, האָט זי גע-

פּרעגט באַ בעטינקען:

— פאַרוואָס ווילסטו זיך ניט לערנען?

האַט בעטינקע געוואָלט זאָגן „איך קאָנ ניט“; געוואָלט

זאָגן „פאַרוואָס קאָנסטו ניט טאַנצן“? — האָט זי א קער גע-

טאָן די אויגן צום פעלד. ערשט אלע קינדער טאַנצן אנט-

קעגן דער זון. ווי די פילקעס, שפּרינגען זיי אנטקעגן דער

זון. אונ לייכט זיינען זיי אפּ די פיס, אז ס'דאַכט, אָט, אָט

וועלן זיי נעמען פליען אינדערלופטן.

וואָס? קומ מיט מיר, בעטינקע, אינ וועלדל, קיינער זאָל
ניט זען, מע זאָל ניט לאַכנ פונ מיר, וועסטו מיר ווייזן, ווי
צו טאַנצן.

קיינ שלעכטע איז זי ניט, בעטינקע. זי האָט געוויזן. די
ערשטע צייט האָט קלאַרע געטאַנצט ווי אַ בער. זייער
שווער. און דערנאָכ איז אוועק בעסער. אינ אַ פאַר טעג
ארום האָט זי שוין געקאַנט נישקאַשעדיק טאַנצן.
דאַן האָט ריוועלע די זינגערקע געזאָגט:

אזוי האָבן די קינדער געשריען פון די ערטער, און אלע
האָבן אין דעם טאָג געקליבן קווייטן אין פעלד, האָט מען
זי פארוואָרפן מיט קווייטן. איינ בוקעט האָט מען איר גע-
טראָפן אין פּאַנעם, נאָר קיינער האָט פון דעם ניט געלאַכט.
ניטאָ וואָס צו לאַכן, קינדער, פון בעטינקען.

איינ קלייניקייט — בעטינקע! אלע זיינען געשפרונגען
ארום איר. בעטינקע, בעטינקע, בעטינקע! בעטינקע — הער,
בעטינקע — היי. לאָז דיכ נאָר אָנקוקן, בעטינקע. עס קערט
די וועלט מיט בעטינקען. אפילע דעם אָנפירער פון לאַגער
איז געפעלן געוואָרן ווי זי טאַנצט, נאָר פונדעסטוועגן האָט
ער אין א פאָר טעג ארום געפרעגט:

— פארוואָס ווילסטו זיך אָבער, בעטינקע, ניט לערנען?
קאָנטיק, אז מע האָט אימ שוין דערציילט. בעטינקע
האָט ניט געענפערט: „מיאו!“ זי איז דאָך א באלערינע, און
ס׳איז דאָך ניט געזען געוואָרן, אז באלערינעס זאָלן מיאו-
קען און ניט קאָנען האַלטן זיך. אָבער זי האָט געענטפערט:
— איך קאָן ניט, אלע קאָנען און איך קאָן ניט.
— ס׳קאָן ניט זיינ! — האָט געענטפערט דער אָנפירער פון
לאַגער.

— ס׳קאָן ניט זיינ! — האָט אויך געזאָגט קלאַרע.
— און פארוואָס קאָנסטו ניט טאַנצן? — אזוי האָט זיך
א כאַפ געטאָן בעטינקע צו קלאַרען. — אלץ קאָנסטו. ביסט
די גרעסטע קענערקע, און טאַנצן קאָנסטו ניט. אהא!
נאָר קלאַרע זאָגט:
— אז מע וויל נאָר, קאָן מען אלץ דערגרייכן. ווייסט

לעבן איצטער, האָט אמאָל געווינט א פאַרעצ. האָט ער א פינגער-אין א גלאָז קאלט וואסער ניט געוואָלט איינטונקענ. גאַרנישט ניט געטאַנ, און די פויערימ פלעגן ארבעטן אפ אימ.

בעטינקע האָט געשוויגן. דאן האָט קלארע א פרעג געטאַנ:

— פארוואָס ווילסטו ניט ארבעטן און לערנען זיך?
זאָגט בעטייע:

— אלע קאָנען און איך קאָן ניט. פארשטייסט? איך קאָן ניט. פארשטייסט ניט? איך קאָן ניט. נו, איךקאָניט, איךקאָניט, איךקאָניט! — אזוי שנעל האָט זי עס אָפגעזאָגט.

— ס'קאָן ניט זיינן! — האָט געזאָגט קלארע.

— מיאו! — האָט געענטפערט בעטינקע.

פונדאנען זיינען זיי אוועק אפן גרויסן אָוונט, אין וועלכן די קינדער אליין האָבן אַנטייל גענומען. איינע א קליין-נינקע, ריוועלע, האָט געזונגען מיט אזא הויכן קאָל, אז מע האָט זיך געוונדערט: ווו טוט זיך עס אהינ בא אזא קליין-נינקער אזא גרויס קאָל. מאָדנע!

נאָר דעריקער — בעטינקע האָט אפן אָוונט געטאנצט. קיינעם וואָלט ניט איינגעפאלן אין קאָפּ, אז בעטינקע קאָן אזוי טאנצן. נאָר אפ בילעטן צו גיין. ס'איז געווען, וואָס צו זען.

— אוי, אוי, אוי!

— איי, איי, איי!

— אכ, אכ, אכ!

ארום הויז. בעטינקע, זאָגט זי, — איז א פוילערקע, זי וועט
גאַרנישט אופטאָן. האָט בעטינקע גענומען פארגיסן טרערן.
נאָר קלארע איז א גוטע, האָט זי געזאָגט:
— ווייניג ניט, איך וועל גיין מיט דיר, אויב דו וועסט
נאָר ארבעטן.

האָט בעטינקע אָפגעווישט די אויגן און געזאָגט:
— ניין, איך ווייניג ניט. דאָס רינט בא מיר פון די אויגן.
זיינען זיי אוועק פארזעצן בלומען. זאָגט קלארע:
— נעם אָט דעם רידל און גראָב אופעט אביסל די בייט.
זאָגט בעטינקע:

— האוו, האוו, האוו!

זאָגט קלארע:

— פארוואָס ארבעטסטו גאַרניט?

ענטפערט בעטינקע:

— מיאו!

האָט קלארע אליין צעגראָבן די בייט. ביז בעטינקע האָט

בא איר געפרעגט:

— קלארע, פארוואָס וויינסטו?

זאָגט קלארע:

— ניין, דאָס האָב איך זיך פארמאטערט, עס רינט בא

מיר דער שווייס, און דו שטייסט ווי א פאָרעצ.

פרעגט בעטיע:

— וואָס איז עס א פאָרעצ?

ענטפערט קלארע:

— ווייסט ניט, דארפ מען ניט. אינ דעם הויז, ווו מיר

פלעגג זיכ צעלויפן. זיי פלעגג מיינען, אז דאָס איז אַן
עמעסע קאצ.

— טאקע פארוואָס ווילסטו זיכ ניט לערנען?

— האוּ, האוּ, האוּ, — פלעגט זי ענטפערן, און אלע הינט

אינ הויפ פלעגג נעמען בילן.

מע האָט געזאָגט, אז זי האָט קיין קאָפּ ניט אפּ די פליי-
צעס, דערפאר וויל זי זיכ ניט לערנען. אָבער ס'איז ניט
ריכטיק. א קאָפּ האָט בעטינקע יאָ, נאָר די עלטערן האָבן
בעטינקען צעפעסטעט. זאָגט נאָר בעטינקע „האוּ“ — לאַכט
די מאמע; זאָגט זי נאָר „מיאו“ — קוועלט דער טאטע.
טאטע און מאמע, וואָס קוועלט איר אזוי? דערנאָכ וועט
בעטינקע מיינען, אז ס'איז א גאנצע כאַכמע.

קוימ וואָס מ'האָט איינגערעדט די עלטערן, אז זיי זאָלן
זי לאָזן גיין אינ לאַגער. זיי מיינען, אז בעטינקען דארפ
מען וויקלען אינ וואטע און ציטערן איבער איר.

אז בעטינקע איז געקומען אינ לאַגער, האָט מען זי
גלייכ אוועקגעשטעלט לעמ דער פאָן. דער אָנפירער פון
לאַגער האָט גאָר ניט געוויסט, אז בעטינקע איז דאָס גאָר
ניט ווערט. איז בעטינקע זייער געווען צופרידן, וואָס דאָ
וויסט מען ניט, אז זי איז אזא און אזא, אז גאָרנישט קריכט
איר ניט אינ קאָפּ. הייסט עס, אז זי קאָן פארטומלען די
וועלט, הייסט עס.

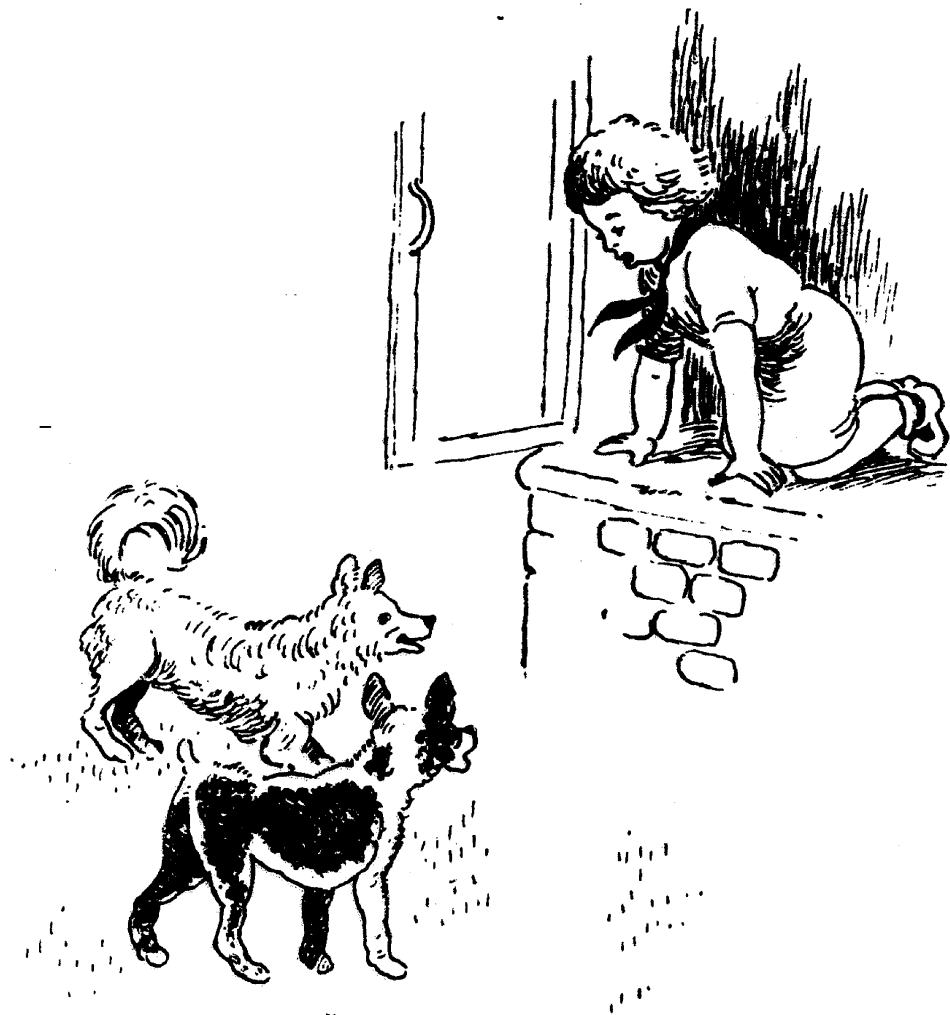
אָבער די קינדער פון דער שול האָבן געוויסט. און
קלארע, אויב א שילערן פון דריטן קלאס, האָט זיכ איינ-
מאָל אָפגעזאָגט גיין צוזאמען מיט בעטינקען פארזעצן רויזן

אָבער געמיינט, אז אינ פויכ ליגט בא איר א קעצעלע, א
 הינטעלע און א קעלבעלע. וואָרעם זי פלעגט פילן, מיאוקען
 און מעקען. און א מענטש, מעג ער זיין דער גרעסטער
 שטיפער, וויל ער זיך לערנען אויך. און בעטיע האָט גאָר
 ניט געוואָלט לערנען. ווי עס וויל זיך ניט נעמען ריצן
 אייל, אזוי האָט זי ניט געוואָלט לערנען.

— בעטיע, פארוואָס ווילסטו זיך ניט לערנען? — פלעגט
 מען פרעגן בא איר.

— מיאָ, או, — פלעגט זי ענטפערן, און די מייז פונ שאפע

בעטינקע, בעטינהע, בעטינקע!

וואָס ס'איז פאַרגעקומען מיט בעטינקען פאראיאָרן איז
לאגער, קאָן מען דערציילן אין פינף ווערטער: „בעטיע
איז געוואָרן א מענטש“. וויאזוי דאָס איז אָבער געשען,
וועט פארשטייט זיך, אויסקומען דערציילן אביסל לענגער.
— בעטיע איז פריער אויך געווען א מענטש. מע האָט

מײַעטשקע זאָגט:

— מער וועל איך שוין ניט וויינען. די ליאלקע גייט שוין.
די מאמע האלט זייער פונעם טאטן. די עלטערע שוועס-
טער פאָלגט דער מאמען. דער מיטעלער ברודער פאר-
שטייט, אז די שוועסטער ווייסט מער פאר אימ. די יינ-
גערע שוועסטער טשעפעט זיך ניט צום מיטעלען ברודער.
מײַעטשקע קריגט זיך ניט מיטן ברודער.
די ליאלקע פאָלגט מײַעטשקען.

נימ האָבנ געקאָנט אפּנ בילד דערקענענ, ווער איז דאָ
מייעטשקע, אונ ווער איז דאָ די ליאלקע.

אונ איינמאָל איז געקומענ א גאנצער קינדער-גאָרטנ
צוזאמענ מיט די לערערקעס א קוק טאָנ אפ דער ליאלקע.
מייעטשקע האָט זי געוויזנ אונ געזאָגט, אז דער טאטע וועט
מאכנ פאר אלע קינדער אזעלכע ליאלקעס.

איצט גייט שוינ דער טאטע ניט ארומ פארטראכט, נאָר
ער זאָגט, אז אינ א כוידעש ארומ וועט ער ווידער נעמענ
טראכטנ. ער וויל נאָכ-זאָגט ער-צוטראכטנ אזא קליי-
נעמ אווטאָמאָביל פאר דער ליאלקע, זי זאָל קאָנענ ארויס-
פאָרן, ווי עס פאסט פאר אזא ליאלקע.

די מאמע זאָגט:

— אז דער טאטע, ווענ ער זאָגט עפעס, וועט ער עס
זיכער אויספילן. ער איז גערעכט. ער האָט מיר שטענדיק
געזאָגט, איכ זאָל גיין זינגענ. היינט האָט מענ מיכ אויס-
געהערט, האָט מענ מיר געזאָגט, אז בא מיר איז זייער א
גוטע שטימע. וועל איכ זיכ טאקע נעמענ לערנענ.

די עלטערע שוועסטער זאָגט:

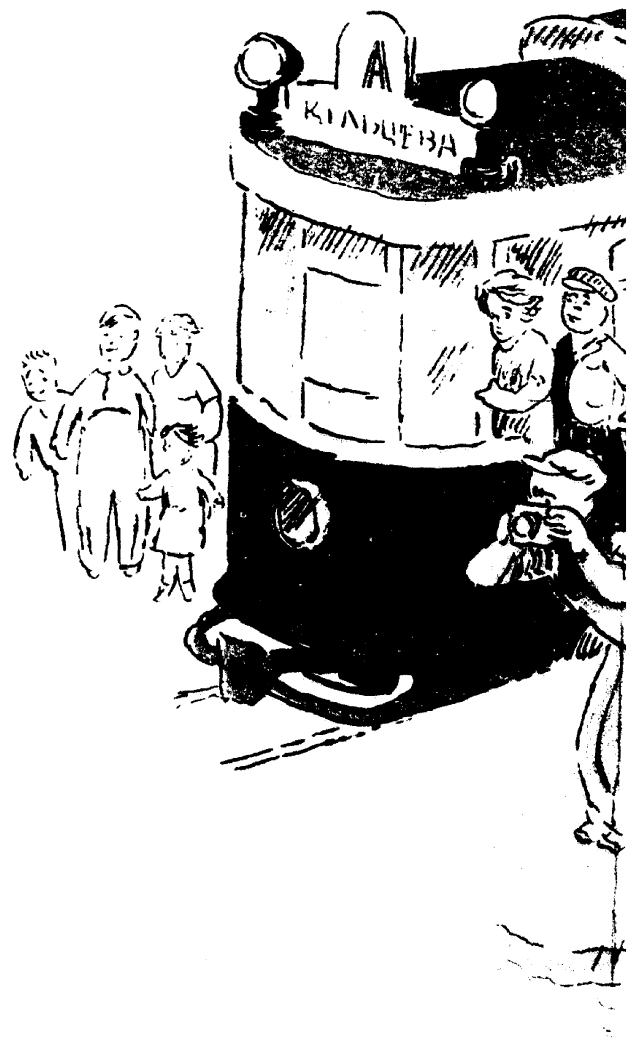
— די מאמע איז גערעכט. מע דארפ פארענדיקן מיין
בילד וועגן ווינטער.

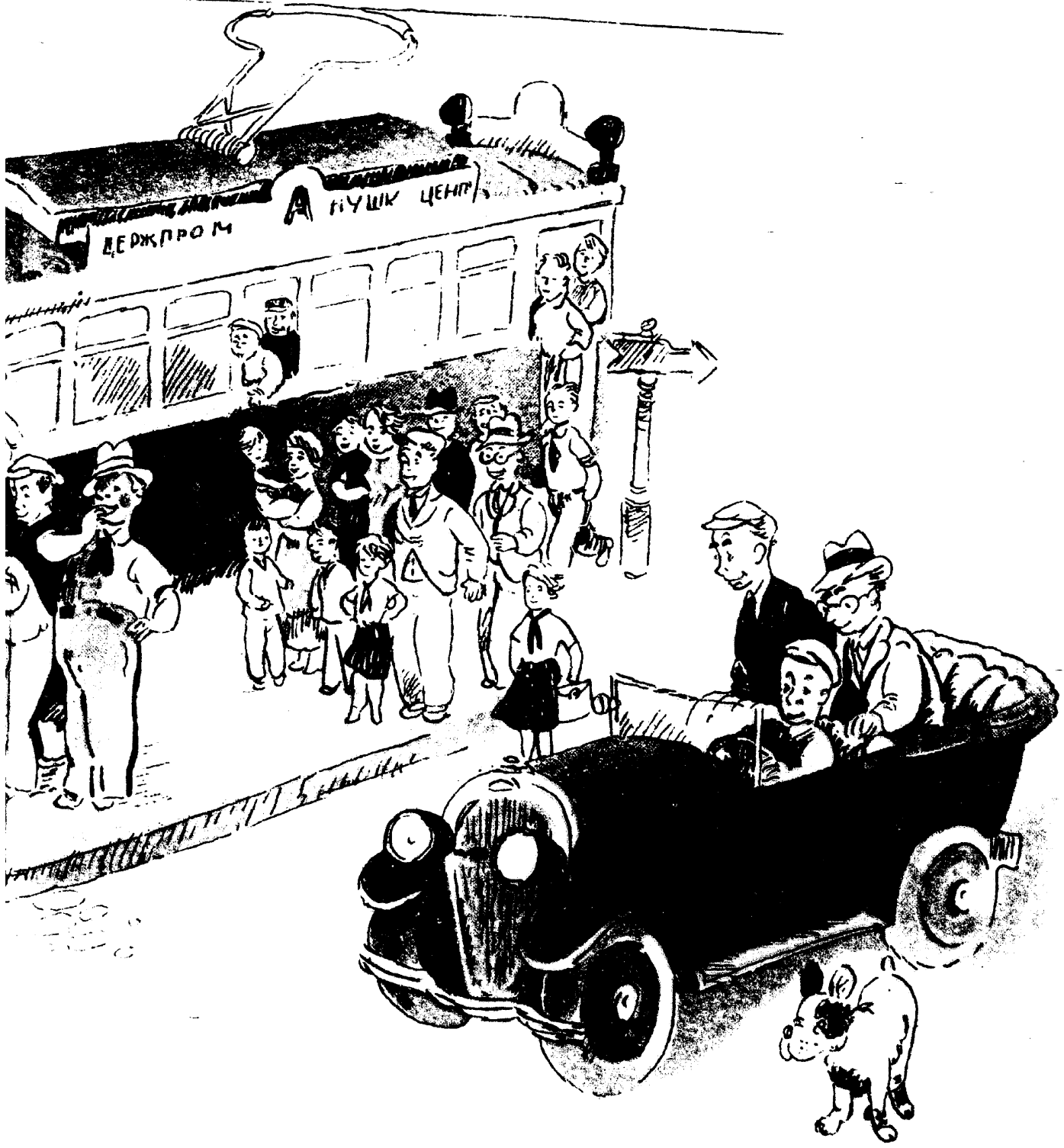
זי האָט טאקע פארענדיקט. אונ אפּ אנ אויסשטעלונג פונ
קינדערשע געמעלן האָט זי געקראָגנ א פרעמיע פארן בילד.
— די עלטערע שוועסטער איז גערעכט, זאָגט דער מי-
טעלער ברודער, — אָט האָב איכ היינט אָפּגעגעבנ אריפמע-
טיק אפּ „גוט“. מע דארפ זיכ נאָר נעמענ, איז שוינ אלצ גוט.

גיינ אינ יאָנטעוודיקן קאָסטיום, ווייל מע האָט אימ געהאלטן
 אינ איינ אראָפּנעמען.

דערנאָך האָט די פאבריק איינגעאָרדנט אינ קלוב אן
 אָוונט, וווּ מע האָט פרעמירט דעם טאטן: מיט אלע לענינס
 ווערק האָט מען אימ פרעמירט, מיט א פאטעפאָן און מיט
 נאָך זיבן גוטע זאכען. און אינ צייטונג האָט מען וועגן אימ
 געשריבן, אז ער האָט אויסגעטראכט א גייענדיקע ליאלקע,
 און אז זיי טעכטערל מייעטשקע שפילט זיכ שוין מיט
 אזא ליאלקע, און מייעטשקעס בילד צוזאמען מיט דער
 ליאלקע איז אויך געווען אינ צייטונג. נאָר ניט אלע שכיין

פֿונ פּאָסט, א קוק טאָג אפּ דער ליאלקע.
 דערנאָך האָט ער גענומען היטן די אָרדע-
 נונג אין שטוב, עס זאָלן זיך ניט אַנלויפן
 צו פיל מענטשן; דערנאָך איז די ליאלקע
 ארויס אפּן גאס, אראָפּ אַ באַרג, און קוימ
 וואָס מייעטשקע האָט זי דעריאָגט. אלע
 מענטשן אין גאס האָבן זיך אָפגעשטעלט
 און געמאכט איר א וועג. ווען זי איז דורכ
 די גאס, האָבן זיך די טראַמוויען אָפגע-
 שטעלט, קעדיי ניט איבערפּאַרן זי.

און עס האָט זיך גענומען קערן די
 וועלט מיטן טאטן. עס זײנען געקומען כאוויירימ פון פאב-
 ריק באגריסן דעם טאטן. עס זײנען געקומען פּאָטאַגראפּן
 אראָפּנעמען פון אימ א בילד. דער טאטע האָט געמוזט

גייענדיקע ליאלקע. קוקט נאָר אָן
אָט די שיינהייט, וואָס איז שענער
פון אלע ליאלקעס אפּ דער וועלט
פון אלע צייטן אונ פון אלע לענ-
דער.

ער גיט א דריי אָן די ליאלקע,
ווי מע דרייט אָן א זייגער, אונ
די ליאלקע נעמט שטעלן טריט.
דערנאָכ צעעפנט ער די ליאלקע—

אינעווייניק זיינען פאראן שרויפן, פרוזשינעס. אונ רעדלעכ,
א גאנצע מאשינעריע אינעווייניק. דערנאָכ פארמאכט ער
זי צוריק, אונ די ליאלקע גייט, ווי א מענטש.

א פרייד איז אינ שטוב געוואָרן. אונ די מאמע האָט
גענומען באקן לאטקעס, אונ מייעטשקע האָט געמיינט, אז
ס'איז ווידער א יאָנטעו, ווי דער ערשטער מיי. האָט זי אָן
געטשעפעט אפּ זיכ א רויט בענדל. די
מאמע האָט געזונגען, אונ אלע שכינימ
זיינען זיכ אָנגעלאָפן. מייעטשקע האָט
געמיינט, אז די ליאלקע וועט זיכ שעמען
פאר די שכינימ גיין, נאָר זי האָט זיכ
ניט געשעמט, זי איז העלדיש ארומגע-
גאנגען.

מענטשן זיינען געקומען פון דער
צענטער גאס א קוק טאָן אפּ דער ליאל-
קע. דער מיליציאָנער איז אפילע אראָפּ

— זלאטע, איך האָב געטראכט און געטראכט, און סאָפֿ־
קאָלסאָפֿ האָב איך זיך באַטראכט, אז איך קאָן גאָרניט
צוטראכטן, האָב איך באַשטימט אופהערן טראכטן.
אָפּגעזאָגט און שמייכלט.

זיַנען באַ אלעמען געוואָרן אזעלכע אומעטיקע פענע־
מער, און די מאמע זלאטע האָט געזאָגט:
— זיאמע, דו האָסט געטראכט און געטראכט, מוזטו
זיצן און נאָך טראכטן. אז מע טראכט — מוז מען צוטראכטן.
און דער מיטעלער ברודער, וואָס האָט אויך געהאלטן,
אז דער טאטע וועט גאָרניט צוטראכטן, האָט אויך געזאָגט:
— טאטע, טראכט נאָך אביסל. דו האָסט אזויפיל גע־
טראכט, טאָ טראכט נאָך אַ טאָג, נאָך אַ וואָך. טראכט,
טאטע, טראכט.

און מייעטשקע האָט זיך ווידער פאנאנדער געוויינט:
— טראכט, טאטע, די ליאלקע מוז גיין, מוז, מוז, מוז!
— איך קאָן שוין מער ניט טראכטן, — האָט דער טאטע
געזאָגט, — עס מוז דאָך נעמען אַ סאָפֿ!
נאָר די מאמע און אלע קינדער האָבן איצטער דאפקע
געוואָלט, אז דער טאטע זאָל טראכטן. אזויפיל געטראכט,
דארפֿ מען נאָך אביסל, עפעס וועט ארויס, עפעס מוז
ארויס.

דער טאטע שמייכלט אלץ, פירט אלעמען אריין צו זיך
אין צימער און נעמט אראָפֿ דעם צודעק פֿון זיין ליאלקע.
— אז מע טראכט, דערטראכט מען זיך, — זאָגט דער
טאטע. — אז מע ארבעט קומט עפעס ארויס. אָט איז זי, מיין

ליאלקעס; דער טאטע איז ניט צופרידן מיט דער מאמע. וואָס זי גייט ניט אינ קאָנסערוואַטאָריע לערנען זיך; די מאמע איז ניט צופרידן מיט דער עלטערער שוועסטער דערפאר, וואָס זי ענדיקט ניט איר בילד; די עלטערע שוועסטער איז ניט צופרידן מיטן מיטעלען ברודער דערפאר, וואָס ער לערנט זיך נאָר אפּ „באפרידיקט“; דער מיטעלער ברוי דער איז ניט צופרידן מיט מײַעטשקען דערפאר, וואָס זי וויינט אָפּט; מײַעטשקע איז ניט צופרידן פונ דער ליאלקע דערפאר, וואָס זי גייט ניט.

אַבער די שכינימ ווייסן דערפונ ניט. אלע שכינימ פלעגן זאָגן:

— ווי פריילעך ס'איז בא זיאמען און זלאטען אינ שטוב. ווייל זיי פלעגן נאָר הערן, ווי זלאטע זינגט. און אז זלאטע נעמט זינגען, פארלעשן אלע שכינימ די פרימוסן, מע הערט אופ האקן די שפענער, מע צעעפנט די פענצטער און מע הערט זיך צו.

און דערנאָך זאָגן זיי:

— ס'ארא ווילער מענטש אָט דער זיאמע!

— ס'ארא פיינ קאָל בא דער זלאטען!

— ס'ארא שייב מיידעלע די מײַעטשקע איז!

איינמאָל שטייען אלע אופ אינדערפרי, זעט מען, אז אפן טאטן איז אן אנדער פאָנעם. גאָר ניט דער טאטע פונ נעכטן און פונ אייערנעכטן. ווי א נייע הויט וואָלט אפ אימ אויסגעוואקסן.

ער איז צוגעגאנגען צו דער מאמען און זאָגט:

כאַלעמט, אונ אפ דיר קאַן מען די קינדער ניט לאָזן. שלאָג
זיך ארויס פון קאַפּ די ליאלקעס, וועל איך זיך גיין לער-
נען זינגען.

נאָר דער טאטע טראכט שוין ווידער אונ ענטפערט ניט.
זאָגט די מאמע צו דער עלטערער שוועסטער:
— דו מאָלסט אזוי שיינ, דו מאָלסט שוין א פאָר כאדאָ-
שימ א בילד פון ווינטער אונ דו ענדיקסט עס אלץ ניט,
וואָלסט עס שוין געדארפט ענדיקן.
זאָגט די שוועסטער:

— אז שטענדיק הער איך פון דיר נאָר טראכט-טראכ.
קעדיי צו מאָלן, דארפ זיין שטיל. איך דארפ אָנמאָלן א
שטילן שניי אונ שטילע ביימער. אונ דאָ איז אזא טומל.
דערנאָך זאָגט די שוועסטער צום מיטעלען ברודער:
— פארוואָס איז בא דיר אלץ אפ „באפרידיקט“, וואָלסט
געקאָנט האָבן „גוט“.

זאָגט דער מיטעלער ברודער:
— אז איך שטוב איז טראכט-טראכט, א טומל.
שווער צו גרייטן די לעקציעס.

זאָגט דער מיטעלער ברודער צו מײַעטשקען:
— פארוואָס וויינסטו קעסיידער? שטענדיק וויינסטו.
ענטפערט מײַעטשקע:

— ווייל איך וויל, אז די ליאלקע זאָל גיין. אז די
ליאלקע זאָל גיין וויל איך!

אונ עס הייבט זיך ווידער אָן. די מאמע איז איך קאס
אפן טאטן דערפאר, וואָס ער טראכט נאָר וועגן זײַנע

— ס'הייבט זיך שוין אָן! אז די מאמע זאָגט, אז דער
טאטע וועט ניט מאכן, וועט ער עס ניט מאכן.

זאָגט די יינגערע שוועסטער:

— דער טאטע וועט יאָ מאכן, אז די ליאלקע זאָל יאָ
גיין. איר הערט, איך וויל, אז די ליאלקע זאָל גיין, אז די
ליאלקע זאָל גיין וויל איך. גיין זאָל, וויל איך, די ליאלקע!
און די ליאלקע שווייגט, רירט זיך ניט פון אָרט. פאָלגט ניט.
און מייעטשקע וויינט זיך פאנאנדער.

נעמט די מאמע זינגען א ליד, אז מייעטשקע זאָל ניט
וויינען. אז די מאמע זינגט, דוכט זיך, אז אלע פייגעלעך
זינגען. אז די מאמע זינגט, ווערט ליכטיק אינ אלע ווינקע-
לעך. אז די מאמע זינגט, ווערן בא אלעמען אזעלכע גוטע
הערצער, און די מאמע קוקט דאן מיט גוטע אויגן אפן
טאטן, די גרעסערע שוועסטער—אפ דער מאמע, דער
ברודער—אפ דער שוועסטער, מייעטשקע—אפן ברודער,
די ליאלקע—אפ מייעטשקע.

אז זי ענדיקט זינגען, זאָגט דער טאטע צו דער מאמע:
— דו זינגסט אזוי גוט, אז עס כאפט אָן באמ הארצן.
דו וואָלסט געדארפט אַנקומען אהיין, ווו מע זינגט,—אינ
קאָנסערוואַטאָריע, וואָלט פון דיר ארויס א גרויסע זינגערין,
און דאָס גאנצע לאנד וואָלט דיך געהערט דורך ראדיאָ.
זאָגט די מאמע:

— זיאמע, דו ביסט אזוי פארטראכט אינ דינע ליאלקעס,
אז דו ווייסט ניט אפ וועלכער וועלט דו ביסט. איך קאָן
פון שטוב ניט אָפטרעטן, וויל דו ביסט שטענדיק פאר-

עלטערער שוועסטער. הערט ניט די מאמע, וואָס דער טאטע
רעדט; הערט ניט די עלטערע שוועסטער, וואָס די מאמע
רעדט; הערט ניט דער מיטעלער ברודער, וואָס די עלטערע
שוועסטער רעדט; הערט ניט דאָס קליינע שוועסטערל, וואָס
דער מיטעלער ברודער רעדט, פאָלגט ניט די ליאלקע די
קליינע שוועסטער מייעטשקענ. מייעטשקע וויל, אז זי זאָל
גיין, די ליאלקע, און די ליאלקע וויל ניט גיין. וויינט זי
דערפאר, מייעטשקע.

זאָגט דער טאטע:

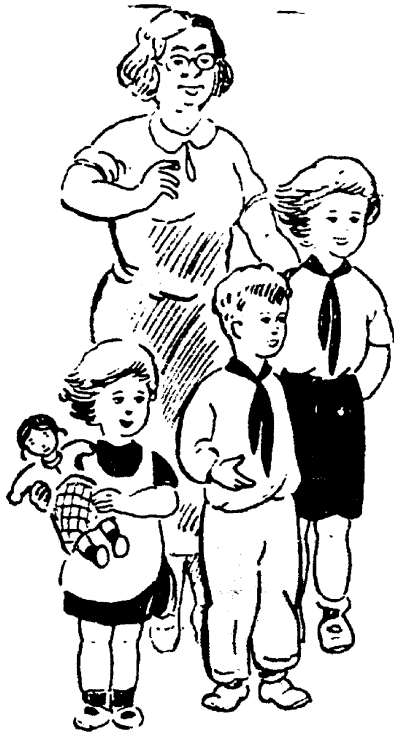
— וויינט ניט, מייעטשקע, איך וועל אינגיכט אויסטראכטן
אזא ליאלקע, וואָס וועט גיין, ווי א מענטש, און די אויגן
וועט זי עפענען און פארמאכט, און זי וועט זיין די שענסטע
פון אלע ליאלקעס אפ דער וועלט, פון אלע ליאלקעס, וואָס
זיינען געווען אין פארשיידענע צייטן און לענדער.

זאָגט די מאמע:

— דו וועסט פינפ פאָר שייך צערייסן, איידער דו וועסט
מאכט אזא ליאלקע; גיכער וועט זיך דער הימל אוועקלייגן
אפ דער ערד, איידער דו וועסט מאכט אזא ליאלקע. טאנצט
דען א בעזעם, קרייט דען א קאטשערע, רירט זיך א וואנט? —
אָט אזוי וועט זיך רירן דיין ליאלקע. טראכסט און טראכסט,
טראכסט און טראכסט, טראכסט און טראכסט.

זאָגט די עלטערע שוועסטער:

— מאמע, דו האָסט שוין אָנגעהויבן דיין טראכ-טראכ-
טראכ. אז דער טאטע טראכט אזויפיל, וועט ער עס יאָ מאכט.
זאָגט דער מיטעלער ברודער:

וואָלט מען אימ, געוויס, פרעמירט.
 ווייסט אָבער קיינער ניט.
 די מאמע האלט שטענדיק אינ
 איינ רעדן וועגן טאטן:
 — אז א מענטש זאָל שטענדיק
 האלטן אינ איינ טראכטן אונ
 טראכטן, טראכטן אונ טראכטן.
 אונ אזוי פארטומלט זי די גאנ-
 צע שטוב, ווייל אזוי ריידנדיק וועגן
 טראכטן אונ טראכטן, דוכט זיכ,
 אז זי שיסט מיטן מויל:
 — טראכ - טאכ - טאכ, טראכ -

טאכ - טאכ.

די מאמע האלט ניט שטארק פונעם
 טאטן דערפאר, ווייל ער האלט שטענדיק
 אינ איינ טראכטן. די עלטערע שוועס-
 טער ניוניע האלט ניט שטארק פונ דער
 מאמע דערפאר, וואָס זי האלט ניט פונ
 טאטן. דער מיטעלער ברודער סיאַמע
 האלט ניט פונ דער עלטערער שוועס-
 טער דערפאר, וואָס זי האלט ניט שטארק
 פונ דער מאמע. ער האלט, אז די מאמע
 איז גערעכט. דאָס קליינע שוועסטערל
 מייע האלט ניט פונ מיטעלענ ברודער
 דערפאר, ווייל ער האלט ניט פונ דער

שלאָפּ, ווייל עס כאָלעמט זיך
 אימ זיין ליאלקע. אז ער גייט
 אהיים, פארבלאָנדזעט ער אזש
 אפ דער צענטער גאס, ווייל ער
 טראכט פונ זיין ליאלקע. ער
 האָט איינמאָל אריינגעשאָטן
 דעם טאבאק אינ טשייניק, און
 די טיי אָנגעשטאָפט אינ ליול-
 קע—ווייל ער האלט אינ איין
 טראכטן וועגן זיין ליאלקע.

אזא איז דער טאטע. די האָר האלטן זיך ניט בא אימ אפן
 קאָפּ פונ אסאכ טראכטן. די מאמע זאָגט, אז אויב ער וועט
 אזוי טראכטן נאָכ א פאָר כאדאָשימ,
 וועלן די געדאנקען נעמען שפארן
 בא אימ פונ די אויערן, פונ די
 פיאטעס און פונ די קעשענעס.

די מאמע וויל ניט, ער זאָל אזוי-
 פיל טראכטן. א פארטראכטער
 מענטש קאָן קיין שלאָגלער ניט
 זיין, זאָגט זי. אסאכ ארבעטער
 האָט מען פרעמירט צום ערשטן
 מיין, און דעם טאטן ניט, ווייל קיי-
 נער ווייסט ניט, וועגן וואָס ער
 טראכט. וואָלט מען געוואָסט, אז ער
 טראכט וועגן א גייענדיקער ליאלקע,

א לעבעדיק געזינדל

דער טאטע הייסט זיאמע, און די מאמע הייסט זלאטע.
אז די קינדער ווילן זינגען, דרייען זיי איבער די נעמען,
און עס גייט בא זיי ארויס פונקט פארקערט:

טאטע זיאמע
מאמע זלאטע,
טאטע זלאטע,
מאמע זיאמע.

און די קינדער טראכטן, אז די מאמע וואָלט גאָר גע-
דארפט הייסן זיאמע, וואָרעם זי איז דער גאנצער טאטע
אין שטוב. ערשטנס, טראָגט גאָר די מאמע ברילן, און
צווייטנס—מוזן זי אלע פאָלגן, אפילע דער טאטע מוז זי
פאָלגן. דער טאטע האָט זיך אין קאָפּ זיין דערפינדונג. ער
ארבעט אין א פאבריק פון שפילעכלעך, וויל ער אויס-
טראכטן א ליאלקע, וואָס זאָל גיין, ווי א מענטש. אז ער
עסט, גיסט זיך בא אימ אויס דער זופ פונעם לעפל, וויל
ער טראכט וועגן זיין ליאלקע. באנאכט רעדט ער פון

רעראקטאָר — אי. גרינזינד
בעמעלג סונ קינסטלער ב ע - ש א.
סעכאָנמירער — יא. אַלמאנ
קאָרעקטאָר — ל. הילער

אנשי זאריצקא
פריווהים - ביבליאמעק

עליע קאהאנ

א לעבעדיק געזינדל

אין פובעסע אדמיני

קינדער-פארלאג באמ צ.ק. ל.ק. יו.פ.א.ו.
אדעס 1937 כארקאוו

א סחנה אין נאמען פון

סנהם ברוך הים פישמאן

עליע קאהאנ

א לעבעדיק
געזינדל

קינדער-פארלאג באמ צ.ק. ל.ק.יו.פ.או.